

РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

от 9 ноември 2006 година

за изменение на приложението към Регламент (ЕО) № 1228/2003 относно
условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия

(текст от значение за ЕИП)

(2006/770/ЕО)

КОМИСИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1228/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия¹, и по-специално член 8, параграф 4 от него,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕО) № 1228/2003 определя насоки за управление и разпределяне на наличната способност на презграничните междусистемни електропроводи за пренос между националните системи.

(2) В посочените насоки относно преносните способности на трансграничните междусистемни електропроводи следва да се въведат ефективни методи за преодоляване на теснини, които да гарантират ефективен достъп до преносните системи за целите на презгранични сделки.

(3) Мерките, предвидени в настоящото решение, са в съответствие със становището на комитета, посочен в член 13, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1228/2003,

РЕШИ:

Член 1

Приложението към Регламент (ЕО) № 1228/2003 се заменя с приложението към настоящото решение.

Член 2

Настоящото решение влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на 9 ноември 2006 година.

За Комисията
Andris PIEBALGS

¹ ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 1.

Член на Комисията

ПРИЛОЖЕНИЕ

Насоки за управление и разпределяне на наличната способност за пренос на трансграничните междусистемни електропроводи

1. Общи разпоредби

1.1. Операторите на електропреносни системи (ОЕПС) полагат усилия да приемат всички търговски сделки, включително породените от презгранична търговия.

1.2. Когато не съществуват теснини при преноса, не трябва да има ограничаване на достъпа до междусистемните електропроводи. Там, където това е обичайно състояние, не е необходимо да има постоянна обща процедура за предоставяне на достъп за услугата презграничен пренос.

1.3. Там, където планираните търговски сделки са несъвместими със сигурната работа на мрежата, ОЕПС намаляват теснината в съответствие с изискванията за оперативна сигурност на мрежата, като в същото време полагат усилия да гарантират, че всички свързани разходи остават на икономически ефективно ниво. В случай, че не може да се вземат такива икономически ефективни мерки, провежда се оздравително препращане или насрещна търговия.

1.4. Ако се появи структурна теснина, ОЕПС незабавно прилагат предварително определени и съгласувани подходящи правила и процедури за преодоляване на теснини. Методите за управление на теснини трябва да осигуряват, че физическите потоци на електроенергия, свързани с цялата предоставена преносна способност, са в съответствие със стандартите за сигурност на мрежите.

1.5. Възприетите методи за преодоляване на теснини следва да дават ефикасни икономически сигнали на участниците на пазара и ОЕПС, да насърчават конкуренцията и да бъдат подходящи за прилагане по региони и в цялата Европейска общност.

1.6. При преодоляването на теснини не може да се прилага разграничаване, основано на отделни видове сделки. Конкретно искане за преносна услуга се отказва единствено когато едновременно са изпълнени следните условия:

а) прирастът на физическите електрически потоци в резултат от приемането на това искане става причина да не се гарантира по-нататъшната сигурна работа на електроенергийната система, и

б) стойността на това искане, изразена в пари в съответствие с процедурата за преодоляване на теснини, е по-ниска от стойността на всички останали искания, които предстои да бъдат удовлетворени за същата услуга и условия.

1.7. При определянето на подходящи зони от мрежата, във и между които следва да се преодолява теснина, ОЕПС се ръководят от принципите за рентабилност и минимизиране на отрицателните влияния върху вътрешния пазар на електроенергия. По-специално, ОЕПС не могат да ограничават преносната способност по междусистемен електропровод с цел преодоляване на теснина в тяхната собствена

управлявана зона, освен заради горепосочените причини и по причини, нарушаващи оперативната сигурност². Ако възникне такава ситуация, ОЕПС описват състоянието и го представят открито на всички потребители. Такава ситуация може да се допусне единствено до намиране на дългосрочно решение. ОЕПС описват и представят открито на всички потребители методологията и проектите за постигане на дългосрочното решение.

1.8. При балансиране на мрежата чрез оперативни мерки и чрез повторно препращане в своята контролна зона, операторът на електропреносната мрежа взема предвид влиянието на тези мерки върху съседните контролни зони.

1.9. Координирано и в условия на сигурно функциониране в срок най-късно до 1 януари 2008 г. следва да се установят механизми за преодоляване на теснини по междусистемните електропроводи по време на текущия ден, с цел максимално оползотворяване на възможностите за търговия и обезпечаване на презгранично балансиране.

1.10. Националните регулаторни органи оценяват редовно методите за преодоляване на теснини, като обръщат специално внимание на съответствието с принципите и правилата, установени в настоящия регламент и в насоките, както и с условията и реда, определени от самите национални регулаторни органи в съответствие с тези принципи и правила. Тази оценка включва консултации с всички участници на пазара и проучвания, специализирани за целта.

2. Методи за преодоляване на теснини

2.1. Методите за преодоляване на теснини трябва да са пазарно обосновани, за да се улесни ефективната презгранична търговия. За тази цел преносната способност се предоставя единствено чрез явни търгове (за продажба само на преносна способност) и едновременни търгове (за продажба на преносна способност и пренасяна енергия). И двата метода могат да се прилагат едновременно относно един и същ междусистемен електропровод. При търговия през текущия ден може да се прилага непрекъсващо търгуване.

2.2. В зависимост от условията на конкуренция механизмите за преодоляване на теснини може да имат нужда от регламентиране на дългосрочно и краткосрочно предоставяне на преносна способност.

2.3. При всяка процедура за предоставяне на преносна способност ще се предлага определена част от разполагаемата преносна способност плюс останала от предишни процедури непредоставена способност, както и върната за препродажба неизползвана от своите притежатели преносна способност, закупена на предишни процедури.

2.4. ОЕПС оптимизират степента, до която преносната способност е гарантирана, вземайки предвид задълженията и правата на заинтересованите ОЕПС, както и задълженията и правата на участниците в пазара, за да благоприятстват ефективната и ефикасна конкуренция. Разумна част от преносната способност може да бъде

² Оперативна сигурност означава „поддържане на преносната система в пределите на съгласуваните граници на сигурност“.

предлагана на пазара с намалена степен на гарантираност, при което участниците на пазара трябва да бъдат информирани непрекъснато относно точните условия за транспортиране (на електроенергията) по междусистемните електропроводи.

2.5. Правата на дългосрочно и средносрочно предоставен достъп следва да бъдат гарантирани права за ползване на преносна способност. Към тях се прилагат принципите на загуба („use-it-or-lose-it“) или на продажба („use-it-or-sell-it“) по времето за определяне на предназначението.

2.6. ОЕПС определят също така подходяща структура за разпределянето на преносната способност между различните периоди от време. Това може да включва възможност за резервиране на минимален процент преносна способност за презграничен пренос за ежедневно предоставяне за предстоящия ден или предоставяне през текущия ден. Тази структура на разпределяне подлежи на преразглеждане от съответните регулаторни органи. При изготвяне на техните предложения, ОЕПС вземат предвид:

а) характеристиките на пазарите,

б) оперативните условия, като например последствията от салдиране на обявени гарантирани графици,

в) степента на хармонизиране на процентите и периодите от време, приети за различните съществуващи механизми за предоставяне на преносна способност.

2.7. При предоставяне на преносна способност не може да се третира различно участниците на пазара, които желаят да се възползват от правата си да сключват двустранни договори за доставка и тези, които участват на борса. Удовлетворяват се най-високите по стойност предложения, независимо дали се провежда едновременен или изричен търг за един и същ период от време.

2.8. В региони, в които форуърдните финансови пазари на електроенергия са добре разработени и са показали своята ефективност, цялата междусистемна преносна способност може да бъде предоставяна чрез едновременни търгове.

2.9. Освен в случаите на нови междусистемни електропроводи, които се ползват от изключение съгласно член 7 от регламента, при методите за предоставяне на преносна способност не се разрешава определянето на цени за резервиране (на дялове).

2.10. По принцип на всички потенциални участници на пазара е разрешено неограничено участие в процеса на предоставяне. За да се избегне създаване или задълбочаване на проблеми, свързани с потенциалното използване на господстващо положение на участник на пазара, съответните регулаторни органи и/или според случая органи в областта на защита на конкуренцията, могат да налагат общи ограничения или ограничения на отделни компании, доминиращи на пазара.

2.11. Пазарните участници определят окончателно пред ОЕПС използването на тяхната преносна способност до определен краен срок за всеки пазарен период. Крайният срок се определя така, че ОЕПС да могат да използват неизползваната преносна способност за повторно предоставяне за съответния следващ пазарен период, в това число тръжни сесии в рамките на текущия ден.

2.12. Преносната способност се търгува свободно на вторичния пазар, при условие че операторът на електропреносната мрежа е информиран достатъчно време предварително. Там където операторът откаже вторична търговия, той трябва ясно и открито да нотифицира и обясни това на всички участници на пазара и да информира регулаторния орган.

2.13. Финансовите последиствия от несъблюдаването на задълженията, свързани с предоставяне на преносна способност, се покриват от тези, които са отговорни за това несъблюдаване. Когато участниците на пазара не използват преносната способност, която са ангажирали за използване, или в случай на изрично търгувана преносна способност, не продадат на вторичния пазар или не откажат своевременно преносна способност, те губят правото на такава и заплащат цена, която отразява разходите. Всички цени, които отразяват разходите за неизползване на преносна способност, следва да бъдат обосновани и съразмерни. По същия начин, ако оператор на електропреносна система не изпълни свое задължение, той следва да компенсира участника на пазара за загубата на права за преносна способност. За тази цел не се вземат предвид последващи загуби (причинени от отнети преносни способности). Ключовите понятия и методи за определяне на отговорността за несъблюдаване на задълженията се определят предварително по отношение на финансовите последиствия и подлежат на преразглеждане от съответния(ите) национален(ни) регулаторен(ни) орган(и).

3. Координация

3.1. Предоставянето на преносна способност за междусистемен електропровод се координира и изпълнява, като се използват общи процедури за предоставяне от заинтересованите ОЕПС. В случаите, когато се очаква търговските обмени между две страни (ОЕПС) да окажат съществено влияние върху условията на физическите потоци в която и да е трета страна (ОЕПС), методите за преодоляване на теснини се съгласуват между всички ОЕПС, върху които е оказано влияние, чрез обща процедура за преодоляване на теснини. Националните регулаторни органи и ОЕПС гарантират, че не се създават едностранно процедури за преодоляване на теснини, които имат съществено влияние върху физическите електроенергийни потоци в други мрежи.

3.2. Най-късно до 1 януари 2007 г. ще бъде приложен общ съгласуван метод за преодоляване на теснини и процедура поне за годишно, месечно и за следващ ден предоставяне на преносна способност на пазара между страните в следните региони:

- а) Северна Европа (т.е. Дания, Швеция, Финландия, Германия и Полша),
- б) Североизточна Европа (т.е. Бенелюкс, Германия и Франция),
- в) Италия (т.е. Италия, Франция, Германия, Австрия, Словения и Гърция),
- г) Централна Източна Европа (т.е. Германия, Полша, Чешката република, Словакия, Унгария, Австрия и Словения),
- д) Югозападна Европа (т.е. Испания, Португалия и Франция),
- е) Обединеното кралство, Ирландия и Франция,
- ж) Балтийските държави (т.е. Естония, Латвия и Литва).

При междусистемни електропроводи, които свързват страни, принадлежащи към повече от един регион, прилаганият метод за преодоляване на теснини може да се различава, за да се гарантира съвместимостта с методите, прилагани в другите региони, на които принадлежат тези страни. В този случай съответните ОЕПС предлага метода, който подлежи на преглед от съответните регулаторни органи.

3.3. Регионите, посочени в точка 2.8, могат да предоставят цялата трансгранична преносна способност чрез пазара за предстоящия ден.

3.4. Определят се съвместими процедури за преодоляване на теснини във всичките седем региона, с оглед формиране на истински интегриран европейски вътрешен пазар на електроенергия. Участниците на пазара не следва да бъдат затруднявани от несъвместими регионални системи.

3.5. С оглед насърчаване на справедлива и ефективна конкуренция и презгранична търговия, координацията между ОЕПС в рамките на регионите, определени в точка 3.2 по-горе, включва всички стъпки от изчисление и оптимизиране на преносната способност до сигурна експлоатация на мрежата, с ясно възлагане на отговорности. Тази координация включва по-специално:

- а) използване на общ преносен модел, който отчита ефикасно взаимосвързаните физически кръгови потоци и който взема предвид различията между физически и търговски потоци,
- б) предоставяне и предназначаване на преносна способност за ефективно справяне с взаимно зависими физически и търговски кръгови потоци,
- в) идентични задължения на притежателите на права за предоставяне на информация за планираното използване на преносната способност, т.е. за предназначаването на преносната способност (при изрични търгове),
- г) идентични пазарни периоди и крайни срокове,
- д) идентична структура за разпределянето на преносна способност между различните пазарни периоди (например 1 ден, 3 часа, 1 седмица и т.н.) и по отношение дяловете на продаваната преносна способност (количество в MW, MWh и т.н.),
- е) съвместима договорна рамка с участници на пазара,
- ж) удостоверяване съвместимостта на потоците с изискванията за сигурност на мрежата при оперативното планиране и при работата в реално време,
- з) осчетоводяване и уреждане на взаимоотношенията във връзка с преодоляване на теснини.

3.6. Координацията също така включва обмяна на информация между ОЕПС. Характерът, времето и честотата на обмяна на информация следва да бъдат съвместими с дейностите в точка 3.5 и функционирането на електроенергийните пазари. Този обмен на информация следва, по-специално, да дава възможност на ОЕПС да правят най-добрите възможни прогнози за цялостната ситуация на общата мрежа, за да оценяват потоците в тяхната мрежа и разполагаемата трансгранична преносна способност. Всеки

оператор на електропреносна система, който събира информация от името на други ОЕПС, връща на участващия оператор резултатите от събирането на данни.

4. График за пазарни операции

4.1. Предоставяне на разполагаема преносна способност се извършва достатъчно време предварително. Преди всяко предоставяне съответните ОЕПС публикуват съвместно преносната способност, която ще бъде предоставяна, като вземат предвид, където е подходящо, преносната способност, освободена от гарантирани права за пренос и когато е приложимо, свързаните салдирани назначавания, както и всички периоди, по време на които преносната способност ще бъде намалена или неразполагаема (например за нуждите от поддръжка).

4.2. Като се взема изцяло предвид сигурността на мрежата, назначаването на права за пренос се извършва достатъчно време преди сесиите за следващия ден на всички съответни организирани пазари и преди публикуването на преносната способност за предоставяне в рамките на механизмите за следващия ден или през текущия ден. Предназначените преносни права в обратната посока се салдират за ефективно използване на междусистемните електропроводи.

4.3. Последващите предоставяния през текущия ден на преносна способност на разположение за ден Д се извършват в дни Д-1 и Д, след утвърждаване на предварителните или действителните графици за производство през предстоящия ден.

4.4. При подготовка на функционирането на мрежата през предстоящия ден ОЕПС обменят информация със съседните ОЕПС, включително тяхната прогнозна мрежова топология, разполагаемостта и прогнозното производство от производствени агрегати, товарите и потокоразпределението, с цел оптимизиране използването на цялостната мрежа чрез оперативни мерки в съответствие с правилата за сигурна работа на мрежата.

5. Прозрачност

5.1. ОЕПС публикуват всички съответни данни, свързани с разполагаемостта на мрежата, достъпа до мрежата и използването на мрежата, включително доклад за това, къде и защо съществуват теснини, методите, прилагани за преодоляване на теснините, и планове за тяхното бъдещо преодоляване.

5.2. ОЕПС публикуват общо описание на метода за преодоляване на теснини, прилаган при различни обстоятелства за максимизиране на наличната преносна способност на пазара, и обща схема за изчисляване на преносната способност за различните периоди. Тази схема подлежи на преглед от страна на регулаторните органи на съответните държави-членки.

5.3. Използваните процедури за преодоляване на теснини и предоставяне на преносна способност, заедно с времето и процедурата за кандидатстване за преносна способност, описание на предлаганите продукти и задълженията и правата на ОЕПС и участника, който получава преносна способност, включително задълженията, които произтичат от несъблюдаване на задължения, се описват подробно и се предоставят по прозрачен начин на всички потенциални ползватели на мрежата от ОЕПС.

5.4. Стандартите за сигурност по отношение на експлоатацията и планирането представляват неразделна част от информацията, която ОЕПС публикуват в открит и

публичен документ. Този документ също така подлежи на преглед от страна на националните регулаторни органи.

5.5. ОЕПС публикуват всички съответни данни във връзка с презграничната търговия въз основа на най-добрите възможни прогнози. С цел изпълнение на това задължение съответните участници на пазара предоставят на ОЕПС съответните данни. Начинът, по който се публикува такава информация, подлежи на преглед от страна на националните регулаторни органи. ОЕПС публикуват най-малко:

- а) ежегодно: информация относно дългосрочното развитие на преносната инфраструктура и нейното влияние върху способността за трансграничен пренос;
- б) ежемесечно: прогнози за преносната способност, разполагаема на пазара за предстоящия месец и за предстоящата година, като се взема предвид цялата свързана информация, с която операторът на електропреносната система разполага по времето на прогнозното изчисление (например влияние на летните и зимните сезони върху преносната способност на електропроводите, ремонтите и поддръжката на мрежата, възможност за използване на производствените блокове и т.н.);
- в) ежеседмично: прогнози на преносната способност, налична на пазара за следващата седмица, като се взема предвид цялата съответна информация, с която ОЕПС разполагат по време на изчисляването на прогнозата, като например прогноза за времето, планирани работи по поддръжка на мрежата, разполагаемост на производствените блокове и т.н.;
- г) ежедневно: преносната способност, разполагаема на пазара за следващия или през текущия ден за всеки единичен пазарен период, като се вземат предвид всички салдириания на назначенията за следващия ден, производствените графици за следващия ден, прогнозите на потреблението и планираните работи по поддръжка на мрежата;
- д) общо предварително предоставена преносна способност, по единични пазарни периоди и всички съответни условия, в рамките на които може да се използва тази преносна способност (например тръжна клирингова цена, задължения относно начина на използване на преносна способност и т.н.) с цел определяне на оставаща преносна способност;
- е) предоставена преносна способност във възможно най-кратки срокове след всяко предоставяне, както и посочване на заплатените цени;
- ж) общо използвана преносна способност, в единични пазарни периоди, незабавно след назначаването;
- з) възможно най-близо до реалното време: агрегирани реализирани търговски и физически потоци в единични пазарни периоди, включително описание на влиянията на всички коригиращи мерки, взети от ОЕПС (като например ограничаване и/или прекратяване) за решаване на мрежови или системни проблеми;
- и) предварителна информация относно планирани ремонти и последваща информация за предишния ден относно планирани и непланирани ремонти на производствени агрегати, по-големи от 100 MW.

5.6. Цялата съответна информация е на разположение за пазара своевременно за договарянето на всички сделки (като например времето за договаряне на годишните договори за доставка за индустриални потребители или времето, когато офертите следва да се изпращат на организираните пазари).

5.7. Операторът на електропреносна система публикува съответната информация относно прогнозното потребление и производство в съответствие с времевите периоди, посочени в точки 5.5 и 5.6. Операторът на електропреносна система също така публикува съответната информация, необходима за трансграничния балансиращ пазар.

5.8. При публикуване на прогнозите, последващите реализирани стойности за прогнозната информация се публикуват също така във времеви период, следващ периода, за който се отнася прогнозата, или най-късно на следващия ден ($D + 1$).

5.9. Цялата информация, публикувана от ОЕПС, се предоставя свободно в лесно достъпна форма. Всички данни са също така достъпни чрез подходящи и стандартизирани способи за обмен на информация, които следва да се определят в тясно сътрудничество с участниците на пазара. Данните включват информация за минали периоди от минимум две години, така че новите участници, които навлизат на пазара, да могат да имат достъп до такива данни.

5.10. ОЕПС редовно обменят набор от достатъчно точни данни относно мрежите и потокоразпределението, за да се даде възможност за изчисляване на потокоразпределението за всеки оператор на електропреносна система в съответната област. Същият набор от данни се предоставя на регулаторните органи и на Европейската комисия при поискване. Регулаторните органи и Европейската комисия гарантират поверителността при използването на този набор от данни от тях и от всеки консултант, който извършва аналитична работа в тяхна полза въз основа на тези данни.

6. Използване на приходи, породени от теснини

6.1. Процедурите за преодоляване на теснини, свързани с предварително определена времева рамка, могат да генерират приходи единствено в случай на теснини, които възникват през тази времева рамка, освен в случай на нови междусистемни електропроводи, които се ползват от изключението по член 7 от регламента. Процедурата за разпределяне на тези приходи подлежи на преглед от страна на регулаторните органи и не трябва да изкривява процеса на предоставяне в полза на участник, който кандидатства за преносна способност или енергия, нито да обезсърчава намаляването на теснините.

6.2. Националните регулаторни органи са открити по отношение използването на приходите, произтичащи от предоставяне на трансграничните преносни способности.

6.3. Приходите във връзка с теснини се поделят между съответните ОЕПС в съответствие с критериите, одобрени между съответните ОЕПС и прегледани от съответните регулаторни органи.

6.4. ОЕПС предварително ясно установяват начина, по който ще използват приходите във връзка с теснини, които те могат да получат и докладват за действителното използване на тези доходи. Регулаторните органи удостоверяват, че това използване съответства на настоящия регламент и насоките, и че общата сума на

дохода във връзка с теснини, който произтича от предоставяне на трансграничната преносна способност, е насочен към една или повече от трите цели, описани в член 6, параграф 6 от регламента.

6.5. Ежегодно до 31 юли регулаторните органи публикуват доклад, в който се посочва сумата на приходите, събрани за 12-месечния период до 30 юни същата година, и начина, по който са използвани въпросните приходи, заедно с удостоверяване, че това използване съответства на настоящия регламент и насоките, и че общият размер на приходите във връзка с теснини е насочен към една или повече от трите определени цели.

6.6. Използването на приходите за инвестиции във връзка с преодоляване на теснините, като инвестиции за поддръжка или увеличаване на трансграничната преносна способност, се възлага предимно на предварително определени проекти, които допринасят за облекчаване на съответните съществуващи теснини и които могат също да бъдат изпълнявани в разумни срокове, особено по отношение процеса на одобряване.